

SÖRMLANDSLÅTEN

1981

NR 3

Innehåll

Redaktören har ordet	s. 2
Anslagstavlan	s. 2
Bror Andersson presenteras	s. 3
Mer Millerste - Kal	s. 9
Bilder från stugan	s. 13
"Felan minns"	s. 14
Ny förening	s. 14
Tankar om inflation	s. 15

Omslagsbilden: Spelmannen Bror Andersson

Baksidan: Från Torekällberget

REDAKTÖREN HAR ORDET!

Mödosam är den väg vi vandra. Efter sju sorger och åtta bedrävelser föreligger här nr 3 av 1981 års årgång. Nummer 4 räknar vi med att Ni ska få som julklapp.

Efter några nummer där vi haft gästskribenter är vi nu tillbaka till utgångspunkten igen d.v.s. tidningen har i stort skrivits av Ingvar och mig själv. Som alltid är det Iréne som svarar för layout så på den punkten är det ingen ändring. Vi efterlyser hämmed skrivare av alla de slag. Allt är välkommet. Vår tidning är öppen för alla typer av debatter och inlägg (så länge det handlar om folkmusik och folkdans förstås).

Vad kan vara lämpligt att diskutera?

Den viktigaste punkten borde vara hur vi ska forma vår framtid inom spelmansförbundet. Är den verksamhet vi bedriver för närvarande bra? Inom dansen kan man skönja en början till strukturering. Det började med att folkdansarna började intressera sig för historiska danser. I början bad man sina ordinarie spelmän att spela till danser som t.ex. branle, farandole och pavane men idag har det blivit alltmer vanligt att man lierar sig med spelgrupper som specialiserat sig på denna typ av musik på tidstrogna in-

strument. Eftersom många folkdansare idag även börjat intressera sig för de moderna danser som kom i början på 1900-talet kan man tänka sig en utveckling till "moderna danslag" som dansar till små kapell som enbart ägnar sig åt jazzmusik. Då skulle alltså en framtid se ut så att vi har

1. Historisk dans och musik
2. Folkdans och folkmusik (med repertoar företrädesvis från 1700- och 1800-talet)
3. Gammaldansklubbar
4. Moderna danslag och kapell

Är det jag skisserat en naturlig utveckling som vi bara måste acceptera eller ska vi försöka styra den?

Jag tycker att det vore dags med en träff för musiker och dansare i Södermanland där vi kunde diskutera framtiden. Men till dess vore det roligt med synpunkter i vår gemensamma tidning.

Med förväntan ser jag fram mot Era brev!

Henry Sjöberg

ANSLAGSTAVLAN

Saknade ni spelmansstämman i Katrineholm som alltid brukar vara den regnigaste lördagen i augusti? Den är flyttad till senare under hösten.

SPELMANSSTÄMMA I KATRINEHOLM

Lördagen den 28 november

Vi håller till i Tallåsskolans aula och stämman börjar kl. 15.00 prick.

En halvtimme före, kl. 14.30; samlas spelmännen för att stämma och väma upp.

Vi hälsar alla spelmän och spelmanslag, både inom och utom landskapet, välkomna.

Lördagen den 14 november är det lekstuga i Näshulta (kommunalhuset i Näshulta vid kyrkan).

Vidare upplysningar genom Näshulta folkdanslag, tel. 016/425855 el. 016/25465.

Spel- och danslystna, ÅK DIT!!!

Tack!

Gustaf Wetters Minnesfond har fått mottaga närmare 700 kronor.

Bakgrunden är den att man i samband med Sven Larssons begravning uppmanat de sörjande att hedra Sven Larssons minne genom en gåva till minnesfonden.

Fondstyrelsen ber att få framföra sitt varma tack för den stortartade gåvan och det lovvärda initiativet.

aaabodeceeeeffghhijklmnnnoo perrsssttuu vvvyyääää

"UTAN MUSIKEN HADE JAG INTE KUNNAT LEVA."

en presentation av spelmannen Bror Andersson
av Henry Sjöberg

När vi i redaktionen talade om spelmansporträtt kom omedelbart Bror Andersson på tal. Av olika anledningar har det dröjt innan vi fick tillfälle att besöka honom. Men den 25 augusti var det dags och här följer hans berättelse.

Jag föddes på Strömtorp, Lilla Malma den 15 november 1910. Det var egentligen ett soldattorp som min far hade. Vi hade 4 kor och 1 häst. Två grisar hade vi väl vanligen och någon gödkalv. Det var inte så fett men ibland fanns det roliga stunder. När regementet hade övning så måste de igenom en grind som låg nära oss och då var vi barn där och tävlade om att få öppna grinden när officerarna kom ridandes. Det kunde bli fem och någon gång tio öre för besväret. Jag fick börja arbeta tidigt hemma på gården men när jag var sexton år tog jag drängplats. Det var 25 kronor i månaden plus mat och husrum. Om Du funderar på hur mycket det var värt så kan jag tala om att min läskostym kostade 75 kronor. Det minns jag så väl. Sedan blev jag diversearbetare på sommaren och skogsarbetare på vintern. I skogen var betalningen 1 krona metern för barrved och 1,25 för björkved. Gick det bra kunde man få ihop 3 meter men ibland var det t.o.m. arbetsamt att få ihop 1 meter. Man gav sig ut när det blev så ljusst man såg och sedan fick man gå hem när det blev mörkt. Om det är någonting jag är glad över så är det att jag klarat mig från att göra mig illa. Jag tänker på det ibland hur skulle det då gått med spelet?

Sedan fick jag arbete i Frisenfelts Järnhandel. Där stannade jag i 31 år. Sedan slutade den och jag gick över till efterträdaren. Där stannade jag i 4 år. Sedan var det en som öppnade firma och sålde motorsågar och halmpressar och sådant. Där stannade jag till dess jag fick pension. Oj så många motorsågar jag reparerat i mina dagar. För att inte tala om alla halmpressar som jag monterat och reparerat.

Jag gifte mig 1934. Det var förresten samma dag som den sista marknaden var i Malmköping. Ja, nu har de ju börjat igen men den gamla menar jag. 1947 flyttade jag in i det hus i Malmköping där jag fortfarande bor. Min far köpte det 1944 och så flyttade vi då hit min familj 3 år senare. Och nu sitter jag här som änkeman men tiden den går fort för jag har alltid mycket att göra.

Men det var väl musiken vi skulle tala om?

Edvin Andersson

Då var det så här att min far Edvin Andersson spelade fiol. Han var med i missionsförbundet så det blev mest andliga sånger han spelade. Jag tyckte väl inte det lät något vidare utan min dröm var att få spela dragspel. Men det fanns ju ingen levande möjlighet att jag skulle få ett dragspel så när jag var 10-11 år så började jag att ta ut melodier på

pappas fiol. Han gilla inte det något vidare - han var väl rädd om fiolen. Men jag fick låna den ibland. Och när jag lärt mig lite så gick det lättare att få låna den. Jag tog ut melodier som jag hörde. Det blev mest skolsånger och andliga visor. Men så var det så förstår Du att vi hade en skollärare som lärde oss noter. Inte att spela utan hur nottecken låg på linjerna och vad dom hette. Så hade min far en gammal fiolskola. Då satt jag om kvällarna och pusslade ihop det där och på det sättet lärde jag mig spela och att läsa noter.

När jag var 17 år så var jag på en stugdans i Långdunker. Jag var inte så vidare på att dansa men jag tyckte det var roligt att gå på dans i alla fall. Man kunde alltid lyssna på musiken och lära sig nya melodier. Den här kvällen hade man tingat en dragspelare men han kom inte. Då var det några som visste att jag spelade så de bad att jag skulle spela till dansen. Men jag hade ingen fiol med mig, då gick de och lånade en fiol åt mig. På det sättet var det som jag började spela till dans. Jag spela hela kvällen och de måste ha tyckt att det var bra för när det var dags att samla ihop spelmanspengar så blev det 10 kronor. Du må tro att jag tyckte jag var rik. Jag kände mig nästan som millionär.

Repertoaren frågar Du om? Ja den kommer jag mycket väl ihåg. Det var vals och polska och så någon polka, någon schottis och någon hambo. Det var nog någon foxtrot också. Sedan fortsatte det av bara farten. De frågade om jag ville spela när det var dans och det tyckte jag bara var roligt. På den tiden var det stugdans på vintrarna och på sommaren var det dans på logar och några dansbanor. Sedan slog jag mig ihop med en dragspelare och vi spelade ihop i 16 år. Det var nästan samma repertoar hela tiden. Vals och polska någon polka, hambo och schottis. Och så någon foxtrot. Vi sa mest polska men ibland sa vi gubbstöt. Det var samma sak. Och så var det hambopolska. Det var som hambo men mycket snabbare. Så började jag spela ihop med min sväger, Sven Stål. Det var i början på 50-talet. Vi spelar fortfarande när tillfälle bjuds. Jag har mest spelat på bröllop och kalas och dansbanor t.ex. i parken i Malmköping. Den vanliga betalningen var en femma eller en tia per man för en kväll, men så gick vi med i musikerförbundet och då höjdes gaget till 18 kronor per kväll och person.

Jag har spelat med i Sköldinge bygdeorkester och Husby-Rekarne kammarmusikgrupp. Där var repertoaren klassisk musik men det var roligt att pröva på det också.

1951 gick jag med i Södermanlands Spelmansförbund. Då börja jag igen med en helt ny repertoar. Där spela vi låtar från scen och människorna satt och lyssnade. Det var roligt det också. Jag lärde känna massor med trevliga människor och lärde mig många nya melodier. Då blev det så att vi träffades några stycken här i Malmköping och spela tillsammans. Efter några år tyckte vi att vi skulle bilda ett spelanslag. Det blev av 1956. Från början var vi 10 stycken men så föll några ifrån och andra kom till. Så småningom blev vi fyra stycken som spelade ihop.

Det var jag och Bertil Sjöberg och sedan Sören Olsson och Ingvar Andersson. Vi hade mycket roligt tillsammans. Många sa att vi var väldigt samspelta men oj vad vi tränade. Du förstår - träna - det är viktigt. Du kan inte bli någon bra spelman om Du inte tränar flitigt.

Ja, så har jag spelat åt Flens folkdanslag i 13 år. Men i början på 70-talet så bildades Malmabygdens Folkdanslag. Det var Ingrid och Sören Olsson som drog igång det och Sören kom till mig och fråga om jag inte ville hjälpa till i början tills de kommit igång och på den vägen är det.

Du frågar vad jag fått ut av musiken. Det är så mycket att det är svårt att uttrycka i ord. Lagspelet har varit underbart. Jag har riktigt längtat efter träningskvällarna. Många gånger är det musiken som har hållit mitt humör uppe. Ett liv utan musik skulle nog ha varit förskräckligt tomt. Jag är egentligen vad man kallar självlärd men jag har hela tiden stött mig på andra. Om jag varit någonstans och träffat någon som jag tyckt spelat bra så har jag tittat hur han gjort och sedan har jag gått hem och övat. Så har jag hela tiden försökt att ta efter dom som jag tycker spelar bättre. Det är många det!

Det här var alltså berättelsen om Bror Andersson i Malmköping, berättad av honom själv. Jag tycker han är ett lysande exempel på en riktig spelman. Han har en grund att stå på (i Brors fall dansmusiken) men är aldrig rädd för att pröva något nytt och har hela sitt liv varit vetgirig med en innersta önskan att förkovra sig. Hela livet - det liv som han vigt åt musiken.

Malmabygdens Spelmanslag

POLSKA-MAZURKA
spelad av Sten Ek och Bror Andersson

Musical score for Polska-Mazurka, consisting of six staves of music in G major and 3/4 time. The first two staves are the main melody. The third staff contains a first ending (1.) and a second ending (2.). The fourth and fifth staves are accompaniment, with the fifth staff featuring a first ending (1.) and a second ending (2.).

POLSKA
efter Wretagubben Wilhelm Eriksson

Musical score for Polska, consisting of four staves of music in G major and 3/4 time. The first two staves are the main melody, and the last two staves are accompaniment. Each staff includes a triplet of eighth notes.

FRISKA TAG, POLSKA

Musical score for "FRISKA TAG, POLSKA" in G major and 3/4 time. The score consists of five staves of music. The first staff begins with a piano (*p*) dynamic. The second staff features a forte (*f*) dynamic. The third staff returns to piano (*p*). The fourth and fifth staves conclude the piece with a repeat sign and a fermata.

BJÖRNMYRGUBBENS HAMBOPOLKETT

Musical score for "BJÖRNMYRGUBBENS HAMBOPOLKETT" in G major and 3/4 time. The score consists of four staves of music. The first staff includes triplet markings. The second staff features a first ending bracket with a repeat sign and a second ending bracket. The third and fourth staves conclude the piece with a repeat sign and a fermata.

POLSKA - MAZURKA
upptecknad ur minnet av Bror Andersson

The musical score is written on five staves in G major (one sharp) and 3/4 time. The first four staves contain the main melody, which is a lively, rhythmic piece. The fifth staff contains a double bar line followed by a first ending (marked '1.') and a second ending (marked '2.'). The first ending leads back to the beginning of the piece, and the second ending leads to a final cadence. The notation includes various note values, rests, and repeat signs.

MER MILLERSTE-KAL

Spelmannen Karl Eriksson från Österåker, "Millerste-Kal", lämnade ett säreget kulturhistoriskt arv efter sig. Det är en "dagbok" och en notsamling. Dagboken, sirligt präntad, innehåller allt från berättelser om folket i socknen till beskrivning av hans egenhändigt byggda trollfioler och konstruktionsritningar för bromsanordning av hiss.

I Sörmlandslåten nr 2, 1980 publicerades ett utdrag ur dagboken, sammanställt av Arne Blomberg.

Till Södermanlands Spelmansförbund skänkte Millerste-Kal en samling låtar, både egna kompositioner och uppteckningar efter andra spelmän i trakten.

Här följer några exempel ur notsamlingen. Notskriften och kommentarerna är Millerste-Kals.

Redaktionen beklagar att du måste vrida på tidningen för att läsa noterna, men vi tycker det är mödan värt för att få visa Millerste-Kals egenhändigt präntade noter.

ERNST GRANHAMMAR.
ANNO 18 81

SÖRMLANDS
VAPEN

ANNO 19 81

GRANHAMMARS-LÅTEN

STOCKHOLMS
VAPEN

ANNO 19 81

Utdrag ur: Källan till "Sörmlands Spelmansförbund", nr 50, 51-52, utgiven av Sörmlands Spelmansförbund, År 1981. OR
gärningsordet för de gränser som ständigt och ständigt av Sörmlands Spelmansförbund, År 1981.
(Utdrag ur: nr 50, 51-52)

1: SIA FOL

2: BRÄFOL

1: SIA FOL

2: BRÄFOL

Kompositionen für Viol. an Frauen (Mittlere Stufe), bzw. für Viol. Ostinato (höherer, oder Sodermannland)

№ 26.

Violin-Malerin = *Viol. Ostinato* (Mittlere Stufe), *Viol. Ostinato* (höherer, oder Sodermannland)

The musical score consists of two systems of staves. The first system has two staves, and the second system has three staves. The notation includes various rhythmic patterns, accidentals, and performance markings such as 'arco', 'pizz.', and 'flage'.

- Staff 1 (top):**
  - Measure 1: *arco*
  - Measure 2: *pizz.*
  - Measure 3: *arco*
  - Measure 4: *pizz.*
  - Measure 5: *arco*
  - Measure 6: *pizz.*
  - Measure 7: *arco*
  - Measure 8: *pizz.*
  - Measure 9: *arco*
  - Measure 10: *pizz.*
  - Measure 11: *arco*
  - Measure 12: *pizz.*
  - Measure 13: *arco*
  - Measure 14: *pizz.*
  - Measure 15: *arco*
  - Measure 16: *pizz.*
  - Measure 17: *arco*
  - Measure 18: *pizz.*
  - Measure 19: *arco*
  - Measure 20: *pizz.*
  - Measure 21: *arco*
  - Measure 22: *pizz.*
  - Measure 23: *arco*
  - Measure 24: *pizz.*
  - Measure 25: *arco*
  - Measure 26: *pizz.*
  - Measure 27: *arco*
  - Measure 28: *pizz.*
  - Measure 29: *arco*
  - Measure 30: *pizz.*
  - Measure 31: *arco*
  - Measure 32: *pizz.*
  - Measure 33: *arco*
  - Measure 34: *pizz.*
  - Measure 35: *arco*
  - Measure 36: *pizz.*
  - Measure 37: *arco*
  - Measure 38: *pizz.*
  - Measure 39: *arco*
  - Measure 40: *pizz.*
  - Measure 41: *arco*
  - Measure 42: *pizz.*
  - Measure 43: *arco*
  - Measure 44: *pizz.*
  - Measure 45: *arco*
  - Measure 46: *pizz.*
  - Measure 47: *arco*
  - Measure 48: *pizz.*
  - Measure 49: *arco*
  - Measure 50: *pizz.*
  - Measure 51: *arco*
  - Measure 52: *pizz.*
  - Measure 53: *arco*
  - Measure 54: *pizz.*
  - Measure 55: *arco*
  - Measure 56: *pizz.*
  - Measure 57: *arco*
  - Measure 58: *pizz.*
  - Measure 59: *arco*
  - Measure 60: *pizz.*
  - Measure 61: *arco*
  - Measure 62: *pizz.*
  - Measure 63: *arco*
  - Measure 64: *pizz.*
  - Measure 65: *arco*
  - Measure 66: *pizz.*
  - Measure 67: *arco*
  - Measure 68: *pizz.*
  - Measure 69: *arco*
  - Measure 70: *pizz.*
  - Measure 71: *arco*
  - Measure 72: *pizz.*
  - Measure 73: *arco*
  - Measure 74: *pizz.*
  - Measure 75: *arco*
  - Measure 76: *pizz.*
  - Measure 77: *arco*
  - Measure 78: *pizz.*
  - Measure 79: *arco*
  - Measure 80: *pizz.*
  - Measure 81: *arco*
  - Measure 82: *pizz.*
  - Measure 83: *arco*
  - Measure 84: *pizz.*
  - Measure 85: *arco*
  - Measure 86: *pizz.*
  - Measure 87: *arco*
  - Measure 88: *pizz.*
  - Measure 89: *arco*
  - Measure 90: *pizz.*
  - Measure 91: *arco*
  - Measure 92: *pizz.*
  - Measure 93: *arco*
  - Measure 94: *pizz.*
  - Measure 95: *arco*
  - Measure 96: *pizz.*
  - Measure 97: *arco*
  - Measure 98: *pizz.*
  - Measure 99: *arco*
  - Measure 100: *pizz.*

№ 59.

Grafskiy-Gulbenk-Sharitskiy, knudrad, avr (Österrikes-Öfverkonung-Svechtson, 1848 d. 1904.) Op. 11. A. D. 1870. (Mittlerste-Stad.)

(Graf-Svecht) var en af den största-öfverkonung, i Österrikes-Öfverkonung, (Öfverkonung) fimmtes öfverkonung, den Öfverkonung-Svechtson (Öfverkonung-Svechtson) föddes den 1848 d. 1904. i Stockholm.

Öfverkonungens för-fäst av Öfverkonung-Svechtson (Öfverkonung-Svechtson) föddes den 1848 d. 1904. i Stockholm.

№ 44.

Bilder från stugan
i Malmköping

FELAN MINNS - RADIOJAKTEN PÅ RÖTTER .....

En varm och solig julmorgon packade vi våra kappsäckar, med tandborste, inspelningsband och en stor portion nyfikenhet, och lämnade redaktionen. Vi, det var under-tecknad, den allom kände Ingvar Andersson och teknikern Christer Wägberg.

Resans mål var den sömrländska folkmusikens rottrådar, eller traditionsbärande spelmän, för att uttrycka sig lite klarare.

Den första anhalten var Malmköping och Bror Andersson. - Inte har väl jag nåt att berätta, sa Bror anspråkslöst och så pratade och spelade vi i en och en halv timme.

Att det finns mycket att berätta, både om Sörmland och sömrlänningarna i seklets början och om episoder som inträffat i samband med spelandet, det märkte vi under den vecka vi reste runt i länet. Vi skulle nästan kunnat fylla Radio Sörmlands programbehov för år framåt.

Från Malmköping gick resan vidare till Nyköping och Katrineholm. Ja faktiskt lämnade vi Radio Sörmlands sändningsområde för en visitt hos Yngve Andersson i Södertälje.

Det som slog mig, som icke-spelman, under den här veckan, var den spontana spelglädje och gemenskap som visade sig överallt där vi drog fram.

- Nämen hej Ingvar, mer hann inte sägas när vi knackat på dörren förrän fiolerna var framme.
- Minns du den här? Eller den här? Den här då? .....

Glad i sinnet, med bara positiva minnen och en hel kartong band kom jag tillbaka till redaktionen. Nu återstod bara "arbetet", att göra program av alltihop.

En liten bit på vägen har jag hunnit i arbetet med Felan Minns, som serien kom att heta.

Vårt besök hos Axel och Elna resulterade i två program, som redan sänts.

Näste spelman som sänds ut i etern är Spel-Arvid, någon gång i slutet av oktober. Sedan möter vi en spelman i månaden, ända till långt fram på vårkanten.

Lyssna och njut.

Hälsningar från Lena Näslund,
musikproducent Radio Sörmland

NY FÖRENING FÖR FOLKMUSIKER OCH FOLKDANSARE!

Fredagen den 7 augusti bildades "Föreningen för folkmusik och -dans". (Detta är än så länge bara ett arbetsnamn) Detta skedde på Skinnskattebergs folkhögskola där folk-musiker och dansare från hela landet träffades för att just diskutera, inventera frågeställningar, problem och delge erfarenheter utifrån den utåtriktade verksamheten. Detta seminarium utmynnade alltså i ett första steg mot en riks-omfattande idébank och inspirationskälla.

Föreningens viktigaste målsättning det närmaste året är att de olika arbetsgrupperna som bildades skall utarbeta konkreta riktlinjer inför framtiden. Det mest betydelsefulla arbetet med dessa riktlinjer har "arbetsgruppen för en ideologisk plattform". De förslag som denna arbetsgrupp framlägger kommer att fastställas av föreningen vid nästa möte. Dessa riktlinjer kommer också att bestämma föreningens agerande och utåtriktade hållning i bl.a. kulturpolitiska frågor.

Cirka 50 personer deltog på detta seminarium. 50 personer med djupt skiftande erfarenhet av arbete med musik och dans. En del av oss hel- eller deltidssamarbetande f.n. ute på dagis, skolor, institutioner, studiecirklar m.m. kring musik och dans.

Seminariet ansåg inte att man som hel grupp kan passa in i någon av de redan etablerade organisationerna Svenska Ungdomsringen och Sveriges Spelmäns Riksförbund. Dessa var inbjudna en dag under seminariet. Anledningarna till att man inte ansåg sig passa in var främst:

Som yrkesarbetare inom folkmusik och dans kan inte dessa organisationer fungera som den trygghet och inspirationskälla som är nödvändigt. Dessa organisationer bygger främst sin verksamhet kring ideellt arbete och fritidssysselsättning.

Man tar inom dessa organisationer inte kulturpolitisk ställning och kan därför inte driva viktiga kulturpolitiska frågor på ett offensivt sätt.

Anledningen till seminariets vilja att bilda en formell förening var just att dessa frågor ansågs som en viktig och grundläggande bit i det framtida arbetet med musik och dans.

Representanter från Svenska Fackläraresförbundet och Svenska Musikerförbundet var också inbjudna en dag. Seminariet kunde även där konstatera att ingen av dessa förbund var idealiska att ansluta sig till som hel grupp. Det måste bli upp till var och en att själv välja efter intresse.

Nu återstår hårt arbete, entusiasm, ställningstaganden o.s.v. inom arbetsgrupperna och inom föreningen. Arbetsgruppernas förslag och arbete blir som sagt avgörande för föreningens framtida inriktning och målsättning. Den nya föreningen antog några uttalanden som en sammanfattning av vårt gemensamma agerande i nuvarande läge:

Vi vill förvara, bevara och utveckla den folkliga traditionen inom musik och dans, och hjälpa till att skapa nya vägar och förutsättningar för folkmusiken och -dansen inför framtiden.

Vi försöker genom musiken och dansen ge kunskap historiskt, socialt och politiskt. Vad som tidigare hänt, och vad som idag händer runt omkring oss.

Vid intresse av att ansluta sig till föreningen kan man genom föreningens postadress i Uppsala få information om formalia. Även information om vilka människor som på de lokala planet runt om i landet är medlemmar.

Postadress och kassör: Bengt Ekegård
Lindsbergsvägen 8 c
752 40 UPPSALA

Föreningen för folkmusik och dans/Björn Ander-Andersson

TANKAR OM INFLATION

av Bernt Olsson

En gång fick jag i min hand en uppsats, som en flicka i tredje klassen hade skrivit – med svett och möda. Det hade tagit lång tid att få ihop den, men resultatet blev också ett av de bästa exempel på lakoniskt kärv framställningskonst som jag har sett:

"Det var en gång en prinsessa. Hon skulle gå ut i skogen och plocka blommor. Då fick hon se ett troll och då blev hon så rädd. Men hemma i slottet var de så oroliga för de trodde att prinsessan var död, och det var hon med."

Liknande sparsamhet med orden, en sparsamhet som gör varje ord laddat med innehåll, kan man finna också i världslitteraturen. Här ett på måfå valt exempel ur den isländska sagan (Landnamaboken): Det handlar om Bjartmars träl Björn och den avundsjuke grannen Vegest:

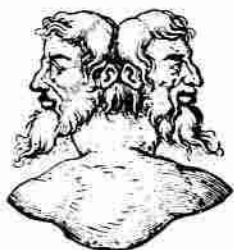
"Bjartmar gav honom (Björn) friheten, och han började samla sig rikedom, men Vegest fann detta otillbörligt och rände sitt spjut i honom, medan Björn slog ihjäl honom (Vegest) med sin jordhacka."

Så var det med det!

I den forngrekiska litteraturen kan vi träffa en föordig litteraturkritiker, Philoxenos. Han hade kritiserat några dikter, skrivna av tyrannen Dionysios i Syrakusa – så eftertryckligt, att härskaren lät föra honom som fånge till stenbrotten. Efter lång tid och mycket slit togs han till nåder igen. Tyrannen visade honom t.o.m. några nya dikter han totat ihop och bad om ett omdöme. Philoxenos läste dikterna och sade sedan:

– För mig tillbaka till stenbrotten!

Det där hände för 2400 år sedan. En modern kritiker skulle kanske ha kritiserat dikterna för deras bristande formella stringens, deras idemässiga inkongruens, deras longörer och pseudoromantiskt alienerade fin du siècle-stämning. Eller varför inte pseudoinkongruens och stringenta longörer – ingen begriper ju i allafall.

I dag har vi riklig tillgång på ord, större än efterfrågan. Därför har priset sjunkit, och vi nås ständigt, så fort vi ser oss omkring eller tittar i en tidning, av budskap, som varken har mening eller värde:

"your body is made för Levi's", "maskulin deo-spray", "Britt Eklands nya älskare", "Henning Sjöström kan mjölka..."

I Napoli
där möttes vi,
blott du o ja...
Oh la la la la la!
Bara blott en kort minut...
Ohohoh oh oh oh!
Förlåt orden som ja sa!
Oh la la la la la.
Jag fäller en tår,
när du går.
Amor! Amor! Amor!

Under årtionden har man inom schlagerindustrin haft överproduktion av "kärlek", "älska" och närbesläktade ordprodukter. De betyder numera ingenting. Ändå sker hela tiden en viss produktutveckling, och det var länge sedan man gick hand i hand till kärlekens Samarkand, som man gjorde i den klassiska svenska idiotschlagern. Man måste emellertid frukta avsättningssvårigheter inom branschen, allrahelst som konsumenterna numera helst väljer billig importerad amerikansk love framför svensk kvalitetskärlek.

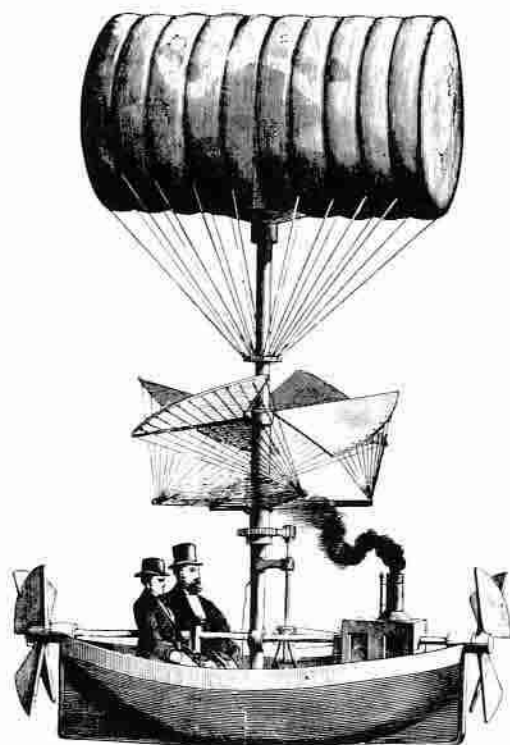
Vi kan med rätta tala om ordinflation – ja, vi kan tala om ljudinflation överhuvud taget.

I samband med kaffedrickning och tidningsläsning hörde jag en gång i radio en i mitt tycke mysig pianotrio av Beethoven. När jag senare fick höra Haydns omdöme om verket, fick jag en tankeställare. Han hade visserligen uppskattat musiken, men han hade samtidigt varnat den unge Beethoven. Han borde akta sig, så att han inte skrämde åhörarna! Det som jag uppfattat som småtrevligt var i själva verket vilt och patetiskt.

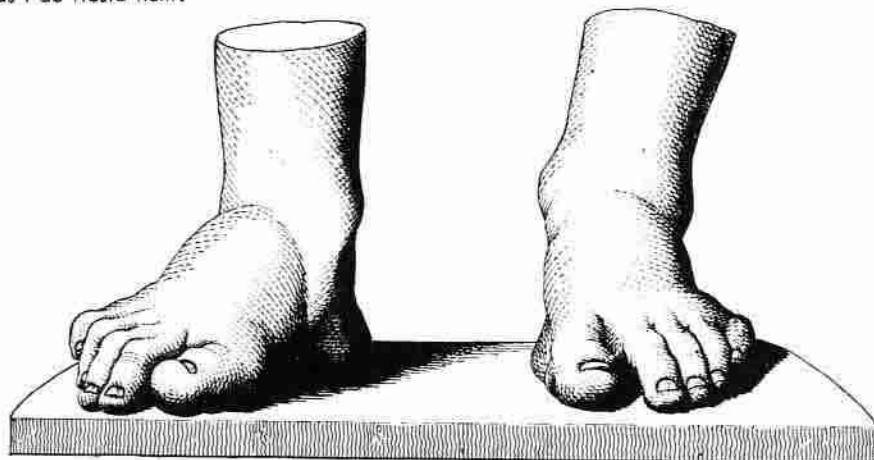
Är man verkligen så avtrubbad? Jodå, det är man visst! Man kräver mer och mer för att reagera, och populärmusikens elförstärkta illvrål och superhögtalare med åtföljande hörselskador är bara konsekvensen av en överproduktion inom området. "Ge grannarna vad dom tål!" annonserar en högtalarfabrikant.

Hur blir det i framtiden? Vart går utvecklingen hän?

Vi är här i den sensationellt lyckliga belägenheten att vi kan fråga en som är väl insatt i dessa förhållanden - en av de viktigaste och mest fingerade nyckelfigurerna inom multinationell musik- och mediaindustri. Vi vänder oss till honom med följande fråga:

- Är ni inte rädd att marknaden blir mättad och att folk tröttnar på era produkter?
- Man måste givetvis förnya sig och hitta på nytt, när marknaden börjar bli mättad. Vi kommer så småningom att lansera vissa nyheter, t.ex. datorstyrda keyboards och ett nytt slags kompressordrivna ångorglar - steamboards - med enorm ljudstyrka. De kommer inom ett par år att finnas i de flesta hem.

- Hur kommer ni att förändra ert utbud beträffande själva musiken?

- Vi kommer att utveckla den musik vi har men givetvis införa vissa nya benämningar för att stimulera efterfrågan. Musiken kommer att förenklas betydligt melodiskt och rytmiskt till förmån för något högre ljudnivå.

Som inom alla andra områden kommer givetvis datoriseringsprocessen att betyda mycket även här, men artisterna kommer fortfarande att ha en betydande roll, dels som statister, dels som intresseobjekt för massmedia. Men i och med att deras rent musikaliska roll krymper kommer intresset huvudsakligen att fokuseras på deras privatliv.

Den intressantaste nyheten blir kanske ändå den som vi för närvarande håller på att utveckla, bl.a. genom försök på marsvin - en typ av ultraljudsmusik, som kommer att komplettera den vanliga. Den syftar till att ge människor en verkligt djup och intensiv känsla av lycka och välbefinnande vid avnjutandet av våra produkter och samtidigt givetvis öka deras effektivitet i rollen som konsument.

